

2019/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı
Yönetim Muhasebesi
 30 Nisan 2019 Salı - 18.00 (Sınav Süresi 2 Saat)

Soru 1- Aşağıdaki kavramları kısaca açıklayınız.

- Batmış maliyet (**5 puan**)
- Çifte ortalama tekniği (**5 puan**)
- Genel işletme bütçesi (**5 puan**)
- Tam maliyet yöntemi (**5 puan**)

Soru 2- Bir seyahat şirketi Türkiye'nin değişik şehirlerine tur düzenlemektedir. İşletme yönetimi karlı olmayan bazı turları durdurmayı düşünmektedir. Bu turlardan biri, otobüsle yapılan iki günlük Beypazarı turudur. Beypazarı turuna ilişkin Aralık ayına ait gelir tablosu aşağıdaki gibidir.

	TL
Bilet satış gelirleri	3.000
Giderler:	
Tura katılanların konaklama, yemek ve diğer giderleri	900
Tura ilişkin reklam giderleri	600
Otobüs şoförünün maaşı	350
Tur rehberinin ücreti	700
Otobüsün benzin gideri	125
Otobüsün amortisman gideri	450
Otobüsün sigorta gideri	200
Otobüs şoförü ve tur rehberinin konaklama ve yemek ücreti	225
Otobüsün bakım gideri	300
Toplam Giderler	3.850
Net faaliyet zararı	(850)

Tura ilişkin ek bilgiler aşağıdaki gibidir:

- Otobüs şoförüne aylık sabit tutarda maaş ödemesi yapılmaktadır. Tur rehberine ise her tur için ücret ödenmektedir.
- Otobüs bakım gideri, işletmenin otobüs filosunda yer alan otobüslerin rutin bakım onarımından sorumlu, teknik hizmetlerde çalışan personele ödenen maaşın dağıtımından gelen payı göstermektedir.
- Otobüsün amortismanı, eşit tutarlı amortisman yöntemine göre hesaplanmış olup, aya isabet eden tutarı göstermektedir.
- Sigorta gideri, otobüs için yıllık olarak ödenen sigorta priminden aya isabet eden tutarı göstermektedir.
- Beypazarı turunun durdurulması, işletmenin filosundaki otobüs sayısı, şoför sayısı veya bakım bölümünde çalışan personelin sayısında herhangi bir azalışa neden olmayacağından emin olmak.

İstenenler:

- Yukarıdaki gelir tablosu ve ek bilgileri dikkate alarak, turun durdurulması kararında geçerli olmayan giderler (batmış maliyet) hangileridir? Gerekçesiyle birlikte açıklayınız. (20 puan)
- Beypazarı turunun durdurulmasının işletmenin net faaliyet karı/zararı üzerindeki etkisini gelir tablosunu yeniden düzenleyerek gösteriniz. (20 puan)

Soru 3- Tişört mağazaları zinciri içinde faaliyet gösteren bir işletme değişik modellerdeki tişörtlerin satışını gerçekleştirmekte ve tamamını aynı fiyattan satmaktadır. Mağazadaki satış personeline satışları teşvik etmek için, satılan tişört başına prim ödenmekte ve ayrıca sabit tutarda maaş ödemesi de yapılmaktadır. Aşağıdaki tabloda söz konusu mağazanın 2018 yılına ait hasılat ve gider unsurları gösterilmektedir.

Kalem	
• Satış fiyatı	80 TL/Adet (tişört başına)
• Satılan ticari mal maliyeti	36 TL/Adet (tişört başına)
• Satış primleri	14 TL/Adet (tişört başına)
• Kira Gideri	160.000 TL/yıl
• Reklam Gideri	300.000 TL/yıl
• Maaş ve ücretler	140.000 TL/yıl

Ek bilgiler: Mağazanın kira ve reklam gideri satış hacmindeki değişikliklerden etkilenmemektedir.

İstenenler:

- Yıllık başabaş noktasını miktar ve tutar cinsinden hesaplayınız. (10 puan)
- Yukarıdaki tabloda gösterilen verilere ek olarak, işletme yönetimi mağaza yöneticisine başabaş noktasının üzerinde gerçekleşecek satışlar için, başabaş noktasını aşan her tişört satışına 6 TL prim ödemeyi düşünmektedir. Bu değişikliğin yapıldığı ve yıllık tişört satışının 23.500 adet olduğu varsayımlına göre işletmenin net faaliyet kar veya zararını hesaplayınız. (10 puan)
- Yukarıdaki tabloda gösterilen verileri esas alarak, işletmenin çalışan personele verdiği satış primlerini iptal ettiğini ve yıllık sabit maaş ve ücretleri 214.000 TL'ye yükselttiğini varsayıarak, yıllık başabaş noktasını miktar ve tutar cinsinden yeniden hesaplayınız. (10 puan)
- Sorunun "c" şıkkında belirtilen değişikliğin yapılmasını işletme yönetimine önerir misiniz? Avantaj ve dezavantajlarını dikkate alarak açıklayınız. (10 puan)

2019/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Yönetim Muhasebesi

30 Nisan 2019 Salı – 18.00 (**Sınav Süresi 2 Saat**)

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

Cevap 1–

- a) **Batmış maliyet:** Alınacak kararlardan etkilenmeyen, bu nedenle karar alma sırasında göz önünde bulundurulması gerekmeyen maliyettir. Eğer bir maliyet geçmişe aitse ve/veya üzerinde düşünülen karar seçeneklerinin hepsinde tutarı aynı ise, o maliyet batmış maliyettir.
- b) **Çifte (yarı) ortalama tekniği:** Giderler ile faaliyet hacmi arasındaki ilişkilerin saptanmasında kullanılan yöntemlerden biridir. Gözlem dönemleri “düşük hacim dönemleri” ile “yüksek hacim dönemleri” şeklinde ve imkanlar ölçüsünde eşit sayıda dönemden oluşan iki gruba ayrılır ve fonksiyon parametreleri bu grplardan her biri için ayrı ayrı hesaplanan gözlem ortalamalarına dayandırılarak hesaplanır.
- c) **Genel işletme bütçesi:** İşletmenin bütün bölgelerinin bütçe dönemindeki hedeflerini ortaya koyan ve sonucta ulaşılması beklenen karı, nakit akışlarını ve finansal durumu gösteren bütçedir. Genel işletme bütçesi, bütçe dönemi için öngörülmüş gelir-gider tablosu, nakit akış tablosu ve dönem sonu bilançosundan oluşur.
- d) **Tam maliyet yöntemi:** Dönemin üretim giderlerinin tamamını, o dönemde yapılan üretimin maliyetine yükleyen yöntemdir. Bu yöntem, ister değişken, ister sabit olsun, dönem içinde ortaya çıkan üretim giderlerinin hepsine üretim yapmak için katlanıldığını, bu nedenle söz konusu giderlerin tamamının üretilen mamullere (ve varsa yarı mamullere) yüklenmesi gerektiğini kabul eder.

Cevap 2-

- a) Aşağıdaki giderler karar almada geçerli olmayan giderlerdir:

<i>Giderler</i>	<i>Nedeni</i>
Otobüs şoförünün maaşı	Şoföre aylık sabit tutarda maaş ödemesi yapıldığı ve şoför sayısında bir değişiklik olmadığı için işletmenin maaş giderinde bir değişiklik ortaya çıkmayacaktır.
Amortisman gideri	Filodaki otobüs sayısında değişiklik olmayacağı için, amortisman gideri hesaplanmaya devam edecektir.
Otobüsün sigorta gideri	Filodaki otobüs sayısı değişmediği için, sigorta gideri hesaplanmaya devam edecektir.
Bakım gideri	Bakım bölümünde çalışanların sayısı ve otobüs sayısı değişmediği için hesaplanmaya devam edecektir.

- b) Turu durdurmanın işletmenin faaliyet karına olan etkisi

	<i>Turu</i>		
	<i>devam</i>	<i>Turu</i>	
	<i>ettirme</i>	<i>durdurma</i>	<i>Fark</i>
Bilet satış gelirleri	3,000	0	(3,000)

Giderler:

Tura katılanların konaklama, yemek ve diğer giderleri	900	0	900
Tur reklam giderleri	600	0	600
Otobüs şoförünün maaşı	350	350	0
Tur rehber ücreti.....	700	0	700
Otobüs benzin gideri.....	125	0	125
Otobüs amortisman gideri.....	450	450	0
Otobüs sigorta gideri.....	200	200	0
Otobüs şoförü ve tur rehberi konaklama, yemek gideri	225	0	225
Otobüs bakım gideri.....	<u>300</u>	<u>300</u>	<u>0</u>

Toplam tur giderleri	<u>3,850</u>	<u>1,300</u>	<u>2,550</u>
Net faaliyet zararı.....	<u>(850)</u>	<u>(1,300)</u>	<u>(450)</u>

veya hesaplama aşağıdaki şekilde de yapılabilir:

Turun durdurulması nedeniyle satış gelirlerinde azalış..... (3,000)

Turun durdurulması halinde kaçınılabilir (geçerli maliyetler):

Tura Katılanların Konaklama, Yemek ve Diğer Gid.	900
Tur rehber ücreti.....	700
Otobüsün benzin gideri	125
Tur reklam gideri.....	600
Otobüs şoförü ve tur rehberinin konaklama ve yemek giderleri	<u>225</u> <u>2,550</u>
Faaliyet karında net azalış	<u>(450)</u>

İşletmenin turu durdurması halinde faaliyet zararı 450 TL artarak toplam 1.300 TL'ye yükselmektedir.

Cevap 3-

a) Başabaş noktası = Sabit Giderler/Katkı Payı
 $= 600.000 / (80-50) = 20.000 \text{ adet/yıl}$

Katkı Oranı = Katkı payı/satış fiyatı= $30/80 = 0.375$

Başabaş noktası = Sabit giderler/katkı oranı

$= 600.000 / 0.375 = 1.600.000 \text{ TL/yıl}$

b) Fiili satışlar	23.500 adet
BBN satışlar	<u>20.000 adet</u>
Başabaş noktasını aşan satış miktarı	3.500 adet

$3.500 \text{ adet} \times 24^* \text{ TL} = 84.000 \text{ TL} \text{ kar elde edilir.}$

$*\text{Mevcut katkı payı } 30 \text{ TL} - \text{Komisyon gideri } 6 \text{ TL} = 24 \text{ TL}$

veya şöyle de hesaplanabilir:

	<u>TL</u>
Satışlar	1.880.000
(23.500 adet x 80 TL)	
Değişken giderler	<u>(1.196.000)</u>
(20.000 adet x 50 TL) + (3.500 adet x 56 TL)	
Katkı payı	684.000
Sabit Giderler	<u>(600.000)</u>
Net Faaliyet Karı	84.000

- c) Birim değişken giderler, satış priminin iptal edilmesi ile birlikte 36 TL'ye düşecek, sabit giderler toplamı ise 674.000 TL'ye yükselecektir.

$$\begin{aligned} \text{Başabaş noktası} &= 674.000 / 44 = 15.318 \text{ adet/yıl} \\ \text{Başabaş noktası} &= 674.000 / 0.55 = 1.225.454 \text{ TL/yıl} \end{aligned}$$

- d) İşletmenin değişken giderlerinde meydana gelen azalış, katkı payının yükselmesine, dolayısıyla başabaş noktasının 15.318 adede düşmesine neden olmaktadır. Böylece işletme daha az satış miktarı ile daha çabuk kara geçebilmektedir. Primlerin iptal edilmesinin dezavantajı ise çalışanların motivasyonlarının düşmesine neden olabilmesi ve satış miktarında azalışa neden olma olasılığıdır. Sabit maaş uygulaması çalışanları daha fazla satış yapmaya teşvik etmekte yetersiz kalabilir. Bu durum satışların azalması ve karın düşmesiyle sonuçlanabilir. İşletme yönetimi gider yapısında ortaya çıkacak bu değişikliğin satışlara olacak etkisini dikkate almalı ve ona göre karar vermelidir.